

Naar een nieuw evenwicht Over een blik tomatensoep met balletjes

Terreur hangt samen met de manier waarop de wereld vandaag geordend wordt. Om greep te krijgen op de grote problemen van deze tijd, is een analyse van structuren en processen cruciaal. De aarde als ecologisch rampgebied, de sociale onrechtvaardigheid die velen onder ons treft en het gapende democratisch deficit zijn geen toevalligheden van voorbijgaande aard. De huidige neoliberale globalisering institutionaliseert een bijna onbeperkt winststreven, met heel wat verstoringen tot gevolg. Om greep te krijgen op deze wereld, de 'stille overname' ten goede te keren en te voorzien in mondiale publieke goederen voor iedereen is een internationale doorbraak van het groenprogressieve gedachtegoed vereist. Enkel door internationale samenwerking kan het probleem van collectieve actie worden overstege. Het problematiseren van wat sommigen het 'einde van de geschiedenis' noemen, biedt ruimte om alternatieve concepten naar voor te schuiven: duurzame ontwikkeling, sociale rechtvaardigheid en conflictpreventie. Nationale regeringen kunnen en moeten hierin het voortouw nemen.

Vera Dua
Wouter Devriendt

Diegenen die mij kennen, weten dat oorlogszucht mij vreemd is. Maar toch verkeer ik in staat van oorlog. Ik ben in oorlog sinds de dag dat de wereld toekeek hoe twee torens in New York als pudding in elkaar zakten. Ik herinner mij de uitspraken over een derde wereldoorlog en een wereld die nooit meer dezelfde zou zijn. Ik herinner mij de gebalde vuisten en de retoriek over het kwaad dat zich in verborgen grotten schuilhoudt. En ik herinner mij ook mijn gevoel van ontredde toen bleek welke oorlog men wilde voeren. Sinds elf september 2001 staat de internationale politiek in het teken van de oorlog tegen het terrorisme. De oorlog waarover ik het hier wil hebben, is een oorlog tegen mondiale onrechtvaardigheid, ecologisch wanbeheer en marginalisering. Een oorlog die we moeten winnen – in ons aller eigenste belang.

Een wereld uit balans

Deze wereld is de pedalen kwijt en beterschap is niet in zicht. Dit is de sombere conclusie wanneer we er de ontwikkelingsrapporten van de Verenigde Naties op nalezen. De meerderheid van de mensen op deze aardbol wordt elke dag wakker in armoede en onzekerheid. Drie miljard mensen moeten rondkomen met minder dan twee dollar per dag. Het rijkste één procent van de wereldbevolking heeft een inkomen dat overeenstemt met het inkomen van het armste zestig procent. Economieën in het Zuiden geven toe aan het dogma van de vrije markt, kunnen de buitenlandse concurrentie niet aan en gaan over kop. De ontwikkeling van het Zuiden wordt belemmerd door prijsdalingen van grondstoffen op de internationale markt, door toltarieven ter bescherming van de Europese landbouw of Amerikaanse katoenindustrie, en door onrechtvaardige machtsverhoudingen. Handelsbarrières van westerse landen kosten ontwikkelingslanden maar liefst zevenhonderd miljard dollar aan export per jaar. Dat is veertien keer zoveel van wat diezelfde landen aan ontwikkelingssamenwerking ontvangen. Negentig procent van alle financiële verrichtingen is zuiver speculatie, slechts tien procent heeft te maken met de handel in goederen en diensten. Het BNP van Afrika zou vandaag honderd miljard euro meer bedragen indien malaria uitgeroeid was. Bovendien is de ecologische kost van ons levenspatroon en onze productiewijze onaanvaardbaar hoog. De gemiddelde kip legt tweeduizend kilometer af voor zij op het bord van de consument belandt. Als alle mensen in de wereld willen leven als wij in het Noorden, hebben we maar liefst acht werelden nodig. En als de houtkap van het Braziliaanse regenwoud in het huidige tempo voortgaat, is de wereld binnen tachtig jaar zijn long definitief kwijt.

Er is dus werk aan de wereld, maar elf september gooit roet in het eten. De strijd tegen het terrorisme wordt wereldwijd prioriteit nummer één. Het concept van de preventieve aanval doet zijn intrede en na Afghanistan richt het vizier zich op de zogenaamde schurkenstaten. Onder het valse voorwendsel van de

massavernietigingswapens en de link met het terrorisme vallen Amerikaanse troepen Irak binnen. Maar ook na de val van het regime en de arrestatie van Saddam Hoessein blijven de aanslagen op Westerse doelwitten elkaar opvolgen. Commentatoren waarschuwen dat we het terrorisme op meerdere fronten tegelijk moeten bestrijden. Met een louter militaire aanpak kan je alleen maar achter de feiten aanhollen. Zolang de voedingsbodem van ongelijkheid, frustratie en marginalisering voortwoekert, zullen terreurgroepen meedogenloos om zich heen blijven slaan. Hoeveel bloed moet nog vloeien?

Chatten over Ford Genk, met een Coca Cola bij de hand

Internet, Ford Genk en Coca Cola zijn elk op hun manier exponenten van wat globalisering wordt genoemd. De metafoor is handig, want oneindig rekbaar. Globalisering vergemakkelijkt de uitwisseling tussen landen en culturen, Amerikaanse hip hop en Algerijnse ska, McDonald's en kebab. Even klikken volstaat om pas genomen vakantiefoto's van een bergdorpje in de Andes de wijde wereld in te sturen, naar familie in Tokyo, Brussel of Ryad. De wereld is een dorp en het leven één lange wereldreis. Althans, voor sommigen.

Eigen aan containerbegrippen als globalisering is dat je er zo ongeveer alles kunt instoppen wat je maar wil. Tot het deksel eraf vliegt, en niets anders overblijft dan een lege doos. Het is deels terecht dat men zich in academische kringen vragen stelt over de wetenschappelijke relevantie en bruikbaarheid van het begrip globalisering. Wat processen van globalisering inhouden, is allerm minst eenduidig vast te stellen. Een goede en expliciete begripsafbakening is dan ook essentieel. Zeker als je als politieke partij een en ander wil problematiseren en in vraag stellen.

Om te begrijpen wat globalisering inhoudt, is het zinvol om een beroep te doen op de internationale politieke economie en de globalisering van de wereldeconomie te koppelen aan de globale politieke processen waarin deze plaatsvindt. In de twee volgende onderdelen zal blijken dat globalisering wel degelijk fundamenteel verschilt van eerdere fasen van economische internationalisering (zoals deze tussen 1870 en 1913). We zullen aantonen dat globalisering aanleiding geeft tot enkele essentiële, ontologische revoluties in het wezen van economie en politiek.

De globalisering van de wereldeconomie

In de jaren zeventig voltrekt zich de overgang van een fordistische naar een postfordistische productiewijze, een proces dat gepaard gaat met een complementaire ontwikkeling van de kapitaalmarkten. De oliecrisis van de jaren zeventig betekenen het einde van het controlerende en beschermende Bretton Woods-systeem. Voordien was kapitaal in overvloed aanwezig, maar de oliecrisis maken het een schaars goed en een machtig wapen in handen van de eigenaars. De macht van het financieelkapitaal groeit en het onttrekt zich van zijn functionele relatie tegenover het productieproces. In dezelfde periode zien we in de meeste Westerse landen een transnationalisatie van de productie, financiële innovaties en een doorgedreven deregulering van de financiële markten (bijvoorbeeld het opheffen van kapitaalcontroles). Bovendien ontwikkelt de technologie zich als nooit tevoren, vooral de vooruitgang op het vlak van communicatie en transport is immens. Financiële actoren ontwikkelen voortdurend nieuwe informatietechnologieën en wie over de allernieuwste technologie beschikt, staat competitief op de eerste rij. Afstand wordt onbeduidend en dankzij systemen als Nasdaq, Seaq en Globex worden de klassieke 'trading floors' overbodig. En de productie zelf, die wordt mondiaal georganiseerd. Een blik tomatensoep met balletjes bevat tegenwoordig makkelijk producten uit maar liefst twintig verschillende landen.

Het resultaat van deze ontwikkelingen is dat het dagelijkse volume aan verhandeld kapitaal duizelingwekkende hoogten bereikt, de financiële sector de touwtjes in handen krijgt en de controlecapaciteit van overheden vermindert. Kapitaal is steeds op zoek naar maximaal rendement en de verhoogde mobiliteit zorgt ervoor dat de landen met de minst belemmerende regulering het meeste kapitaal aantrekken. Op sociaal-economisch vlak zijn de gevolgen welbekend: kleinere productie-units moeten 'just-in-time' tegemoetkomen aan een meer gedifferentieerde vraag, markten specialiseren zich, arbeidsvoorwaarden worden flexibeler, en de welvaartsstaat komt onder druk te staan. In hun streven naar winst delocaliseren bedrijven hun productie- en distributiecentra naar lageloonlanden waar de sociale en

ecologische regelgeving minder streng is. En het gaat snel, nu al verliezen veel Mexicanen hun job omwille van delokalisering naar China. Opmerkelijk is dat ook de kennis- en ontwikkelingscentra niet buiten schot blijven. De sluiting eind 2002 van het hoogtechnologische Philips Hasselt is daar een illustratie van.

Nieuwe politieke actoren: de ‘stille overname’

De internationalisering en verhoogde mobiliteit van financiekapitaal en productie betekenen dat bedrijven niet langer opereren binnen het kader van de natiestaat. Productie wordt gedelokaliseerd en staten zien zich geconfronteerd met een financiekapitaal dat zelf de ruimte kiest voor zijn ontplooiing. Er ontstaat bijgevolg een wedren tussen landen om kapitaal aan te trekken. Om kapitaalsvlucht te vermijden, schikken regeringen zich naar de wetmatigheden van competitie en socialisatie. In de meeste gevallen bieden overheden daadwerkelijk een positief investeringsklimaat aan. Via de dreiging van een ‘investment-strike’ verkrijgt kapitaal structurele macht waarmee staten worden gedisciplineerd. Kortom, mondiale economische actoren en financiële markten zorgen voor een transnationalisering van autoriteit, ten koste van de klassieke statelijke macht. In het nieuwe politieke kader zijn de niet-statelijke actoren aan zet.

Auteurs als Noreena Hertz, Robert Went of Saskia Sassen zijn bezorgd om de impact van deze omwenteling. Sommigen suggereren het ontstaan van een economisch burgerschap met rechten voor de mondiale economische actoren, anderen spreken van een ‘dictatuur van de financiële markten’. Het is interessant om vast te stellen dat deze ‘stille overname’ (cfr. Noreena Hertz) zich met de ideologische instemming van de overheden realiseert. Wanneer we zien hoe landen hun economische activiteiten rigoureuus aanpassen aan de eisen van de globale economie, kunnen we spreken van de reductie van de staat tot instrument. Robert Cox spreekt van een nieuwe categorische imperatief. Dit ligt in de lijn van de politieke verklaringen na de sluiting van Renault Vilvoorde of, recenter, na de aankondiging van de ontslagen bij Ford Genk. Politici lijken enkel nog bij machte te ‘betreuren’ wat gebeurt. Economische vraagstukken vormen niet langer het voorwerp van politieke besluitvorming, maar belanden op de onderhandelingstafel van nieuwe autoriteitssferen.

Enkele van deze nieuwe autoriteiten zijn ondertussen bekende organisaties als het IMF, de Wereldbank, de Wereldhandelsorganisatie en de OESO. Hun rapporten en adviezen worden geschreven in een objectiverend, wetenschappelijk-technisch jargon dat hun waar ideologisch karakter omfloerst. De neoliberale ideologie is er geïnternaliseerd en de scheiding tussen economie en politiek wordt er als evident en onproblematisch voorgesteld. Stephen Gill bestempelt dit als een ‘new constitutionalism’ dat door alle staten moet worden aanvaard en gerespecteerd. De instellingen in kwestie fungeren dan als controlemechanismen en bewakers van de nieuwe economische orde. Andere nieuwe autoriteiten zijn informele reguleringsmechanismen zoals de G8 of de Davos-bijeenkomsten. Op deze bijeenkomsten worden strategieën bedacht om de wereldeconomie onder controle te krijgen. Vanuit de schemerzone opereren vele bureaus voor kredietanalyse, die op vraag van het financiekapitaal investeringsrisico’s beoordelen. Hun rol in het economische systeem mag zeker niet worden onderschat.

Deze nieuwe autoriteiten vormen samen een neoliberale ‘global civil society’, een transnationale kapitalistische klasse die als behoeder optreedt van de mondiale economie. Disciplineren van onwillige staten behoort tot de mogelijkheden. Het IMF kan bijvoorbeeld sanctie maatregelen opleggen aan weerspannige ontwikkelingslanden die weigeren gevolg te geven aan de neoliberale adviezen van liberalisering, privatisering, versoepeling van arbeidsnormen en sanering van overheidsuitgaven. Mogelijke sancties gaan van het schrappen van kredieten tot de proclamatie van een volledige investeringsstop. Nobelprijswinnaar economie en gewezen hoofdeconoom van de Wereldbank Joseph Stiglitz heeft al herhaaldelijk publiek zijn twijfels geuit over deze adviezen van het IMF. Volgens hem heeft het IMF uit ideologische starheid herhaaldelijk ongelofelijk geblunderd, onder andere tijdens de crisis in Argentinië.

De groeiende macht van niet-statelijke actoren (ook wel ‘governance without government’ genoemd) is een realiteit, maar ook het formele institutionele vlak is in beweging. Het statensysteem ondergaat een ingrijpende transformatie, waarbij zowel de hogere als de lagere niveaus belangrijker worden. Enerzijds kan de bezorgdheid om de eigen positie in de globale economie leiden tot regionale samenwerking, zoals dit het geval is in Europa of Zuid-Oost-Azië. Anderzijds kunnen substatelijke actoren, zoals grote steden, de ruimte van de nationale staat overstijgen door rechtstreeks aan de globale economie deel te nemen.

Iemand als Saskia Sassen heeft over dit 'micro-regionalisme' uitvoerig gepubliceerd. Op te merken valt dat de ontwikkeling van deze 'multi-level' wereld steeds gebonden is aan de grenzen die door de nieuwe autoriteiten worden bepaald. Of anders gezegd: 'governance' bepaalt de regels van het spel waaraan 'government' zich te houden heeft. De overwegend liberale koers van de Europese Unie illustreert dit.

Krachtlijnen van een alternatief

Progressieve partijen doen er goed aan na te denken over een alternatief. Terwijl globalisering op zich een abstract begrip is, kunnen we ons allemaal iets voorstellen bij Sabena, Ford Genk of Al Qaeda. Een wijziging van de spelregels dringt zich op. Want een globalisering die slechts aan enkelen voordelen biedt en velen in frustratie achterlaat, keert zich tegen ons. Een andere globalisering moet iedereen ten goede komen, de natuurlijke rijkdommen van onze aarde bewaren en van de wereld een veiliger plaats maken. Een andere globalisering vereist een sterk politiek antwoord op de 'stille overname'. Drie denksporen liggen voor de hand.

Ten eerste dienen we te streven naar een solidaire en sociaal rechtvaardige globalisering, met evenwichtige handelsregels, een herverdeling tussen Noord en Zuid, en een efficiënte armoedebestrijding. Rechtvaardiger handelsverhoudingen zijn de sleutel op de deur van een betere wereld. Of het nu gaat over handel in goederen of in diensten, in geneesmiddelen, in landbouwproducten of in conflictdiamanten, telkens speelt de bestaande regelgeving in de kaart van de rijke landen. Bestendiging van de huidige onrechtvaardige verdeling van rijkdom en armoede is er het belangrijkste gevolg van, en gefrustreerde gevoelens van marginalisering het grootste risico.

Overtuigde globalisten verwijzen nochtans graag naar de armoededaling in Azië om hun gelijk aan te tonen. Zij dwalen. De verbeterde situatie is er immers in de eerste plaats te danken aan landen zoals China, India of de Aziatische Tijgers, die een totaal ander beleid hebben gevoerd dan wat hen door IMF en OESO werd voorgeschreven. Beginnende industrieën werden er een tijdlang afgeschermd, tot de exporteconomie sterk stond om de concurrentie op de wereldmarkt aan te gaan. Verder speelde vooral de overheid een grote rol in de opbouw van infrastructuur en productiecapaciteit. Niet echt het meest liberale recept, maar wel doeltreffend. De politiek moet dan ook durven nadenken over het recht van de landen in het Zuiden om de eigen grenzen slechts geleidelijk open te stellen. In Afrika bijvoorbeeld, is de productiecapaciteit veel te klein om uit open grenzen voordeel te halen. Wanneer buitenlandse concurrentie en vrije marktprincipes worden toegelaten in landen die er niet klaar voor zijn, wordt de eigen economie er in geen tijd weggeblazen. Ook bij mensen van wie we het niet onmiddellijk verwachten, wint deze overtuiging veld. Zo liet Noël Devisch, voorzitter van de Boerenbond, al verstaan dat wat hem betreft ontwikkelingslanden van de Wereldhandelsorganisatie toelating moeten krijgen om door importheffingen hun landbouw van concurrentie af te schermen.

Ten tweede moeten we werk maken van een ecologisch verantwoorde globalisering. Een grotere rechtskracht van internationale milieuafspraken zoals het Kyoto-verdrag is nodig. Duurzame ontwikkeling is een prangende noodzaak. De wereldbevolking groeit snel aan, maar het landbouwareaal kan zich niet blijven uitbreiden. De bebouwing daalt en de verwoestijning neemt toe. De uitstoot van CO² blijft stijgen en klimaatveranderingen en abnormale stormen en overstromingen nemen ook bij ons toe. Jaarlijks sterven er drie miljoen mensen aan luchtverontreiniging, en velen lijden aan astma en allergie. Onze eigen gezondheid wordt bedreigd. Internationale handelsregels moeten daarom getoetst worden aan de principes van duurzame ontwikkeling. Een sterke mondiale milieuorganisatie kan hiervoor garant staan. Bovendien is het zo dat de ecologische taart tussen Noord en Zuid eerlijker moet worden verdeeld, tenminste, als wij het Zuiden kansen op ontwikkeling willen geven. Momenteel legt twintig procent van de wereldbevolking beslag op tachtig procent van de natuurlijke rijkdom. Voor eenzelfde ontwikkelingspatroon in het Zuiden hebben we enkele aardbollen tekort. Dit betekent dat de rijke landen uit het Noorden hun ecologische voetafdruk naar beneden moeten brengen. Enkel door om te schakelen naar duurzaamheid bieden wij het Zuiden perspectieven op ontwikkeling en behouden wij ons huidige niveau van levenskwaliteit voor de volgende generaties.

Ten derde moeten we nadenken over een meer democratische invulling van globalisering. Over een globalisering waarin de democratie niet wordt geprivatiseerd, maar een politiek tegengewicht vormt en de

marginalisering van het Zuiden een halt toeroept. De democratische ruimte waarin een andere globalisering haar plaats heeft, zal bijna per definitie grensoverschrijdend zijn. De nationale staat reikt immers niet ver genoeg als het over werkgelegenheid, duurzame ontwikkeling, asiel en migratie, financiële stabiliteit of armoedebestrijding gaat. Overleg en coördinatie met de verschillende beleidsniveaus is noodzakelijk en ook de civiele maatschappij heeft haar plaats in het geheel. In het volgende onderdeel gaan we hier dieper op in. Het relatief nieuwe concept van de mondiale publieke goederen is een boeiende invalshoek op de problematiek.

Mondiale publieke goederen

Sommige zaken zijn voor alle levende wezens op de planeet zodanig essentieel dat we ze als een mondiaal publiek goed kunnen beschouwen ('global public goods'). Zuiver water, schone lucht, duurzame ontwikkeling, mensenrechten, mondiale welvaart of toegang tot geneesmiddelen zijn voorbeelden van mondiale publieke goederen. In tegenstelling tot private goederen, kan in principe iedereen er onbeperkt van genieten. Mondiale publieke goederen zijn tegelijk van niemand en van iedereen.

Dit impliceert weliswaar dat het niet zo eenvoudig is om deze mondiale publieke goederen te produceren. Een land zal niet snel bereid zijn om op zijn eentje de kosten te dragen voor ontwikkeling of propere lucht, als ook landen die niet hebben bijgedragen er de vruchten van plukken. Dit probleem van collectieve actie kan enkel worden opgelost wanneer staten beslissen om samen te werken en samen een inspanning te leveren. Het spreekt voor zich dat mondiale publieke goederen het meest efficiënt op het internationale niveau worden geproduceerd. Het broeikaseffect, het gat in de ozonlaag, de ontbossing en de armoede zijn bij uitstek mondiale problemen.

Het principe van de mondiale publieke goederen wordt gedeeld door de Millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties. Zij gaan uit van een streven om voor iedereen een aantal basisrechten en basisgoederen te verzekeren, maar het valt niet mee om dit in de praktijk te realiseren. Wat ontbreekt is een krachtdadige besluitvorming op internationaal niveau en een reeks financiële instrumenten. Armoede bestrijden, de ontwikkelingshulp verhogen en de CO²-uitstoot beperken zijn doelstellingen die we enkel kunnen realiseren door op het internationale niveau de juiste afspraken te maken. Global governance betekent dat alle relevante actoren een rol spelen in de besluitvorming, zowel de publieke overheden, de markt, als de vertegenwoordigers van de civiele maatschappij. Beslissingsstructuren moeten worden aangepast zodat we over mondiale publieke goederen bindende beslissingen kunnen nemen. Een betere Noord-Zuid-vertegenwoordiging en een nieuw evenwicht tussen overheid, markt en civiele maatschappij zijn absolute voorwaarden. Het is aan de nationale staten om internationale instellingen zoals de Wereldhandelsorganisatie of de Europese Unie in die richting te hervormen.

De trage en moeilijke hervormingen van de Europese Unie hebben sommigen in het recente verleden tot anti-Europese uitspraken verleid. Dit is volgens ons een gevaarlijke evolutie. De Europese groenen zijn hard met hun kritiek op het vaak asociale en ondoorzichtige Europa, maar blijven wel loyaal. Het is goed om af en toe in herinnering te brengen dat de Europese Unie ons vijftig jaar lang vrede en welvaart heeft gebracht. Bovendien is de Europese constructie onmisbaar in een tijdperk waarin alle grote problemen een grensoverschrijdende dimensie hebben. Europa is als een van de weinige besluitvormers in staat om deze neoliberale globalisering tot onderwerp van debat te maken. Het is de Unie, en niet de nationale staten die de instrumenten bezit om globalisering in te passen in een logica van marktcorrectie en duurzame ontwikkeling. Diegenen die denken dat we Europa niet meer nodig hebben, vergissen zich.

Mondiale goederen produceren kost echter geld. Het gat in de ozonlaag dichten, levensnoodzakelijke geneesmiddelen voor iedereen ter beschikking stellen of de strijd tegen armoede vereisen een coördinatie van financiële middelen die enkel op mondiaal niveau kan worden georganiseerd. De belasting op internationale financiële valutatransacties, de zogenaamde Tobin-taks of een variant ervan, biedt in die optiek een interessant denkspoor. De Tobin-taks zet een rem op financiële speculatie en zorgt voor het mondiale publieke goed van financiële stabiliteit. Om de waarde hiervan te kunnen schatten, volstaat het te verwijzen naar de speculatiegolven die de wereldeconomie in het vorige decennium danig hebben ontwricht. Een belasting op financiële transacties zou bovendien de nodige middelen opbrengen om mondiale publieke goederen te bekostigen. Twee vliegen in één klap dus.

Een andere wereld is nodig

Een andere wereld is mogelijk. Als groene partij scharen wij ons met overtuiging achter deze leuze van de andersglobaliseringsbeweging. Een rechtvaardige, stabiele wereld heb je echter niet van vandaag op morgen. Toch moeten progressieven de uitdaging aangaan en de huidige wereldorde in vraag stellen.

De economie moet ten dienste van de mens staan, en niet andersom. Dit is geen slogantaal, maar bittere noodzaak. Na elf september is duidelijk dat enkel een meer rechtvaardige en duurzame wereldorde toekomst heeft. Terrorisme bestrijden doe je niet door het al dan niet chirurgisch wegsnijden van de symptomen. Terrorisme bestrijden doe je in de eerste plaats door de oorzaken weg te nemen. Deze logica geldt evenzeer voor het asiel- en migratieprobleem. De wispelturigheid van de globale economie en het ecologisch wanbeheer doen veel mensen uit eigen streek wegtrekken, vaak binnen de eigen landsgrenzen, maar ook tot ver daarbuiten. De talrijke volksverhuizingen van diegenen die op zoek zijn naar een beter economisch perspectief, leggen een hypotheek op de interne samenhang van samenlevingen. Tijd en geld verspillen aan de illusie van een fort Europa is niet de goede strategie. Het lijkt ons verstandiger te kiezen voor een duurzame oplossing en te investeren in evenwichtige handelsverhoudingen, armoedebestrijding en de bescherming van het ecosysteem.

Op de VN-conferentie over ontwikkeling in het Mexicaanse Monterrey enkele jaren geleden, vroegen de Verenigde Naties een minimaal engagement van 20 miljard dollar extra per jaar voor ontwikkelingssamenwerking. De lidstaten bereikten uiteindelijk een akkoord voor 12 miljard dollar - in het licht van de te bereiken norm van 0,7% van het BBP een mager resultaat. Tegelijkertijd beslisten de Verenigde Staten om hun defensiebudget met bijna 50 miljard dollar te verhogen. Twee maten, twee gewichten. Politiek is een kwestie van prioriteiten.

Politiek is ook een kwestie van moed. Bij haar aantreden had de paarse federale regering voor wat ontwikkelingssamenwerking betrefte niets dan goede voornemens. Maar nu al zijn de Belgische NGO's woedend op de bevoegde minister Marc Verwilghen. Blijkt dat er van een reële stijging van het budget voor ontwikkelingssamenwerking in de begroting niets terug te vinden is. Blijkt dat het onder paarsgroen afgesproken groeipad naar de 0,7%-norm doorbroken wordt. Blijkt dat de NGO's twee miljoen euro aan subsidies verliezen. En blijkt dat Verwilghen vindt dat de NGO's in de partnerlanden van België dezelfde prioriteiten moeten volgen als de overheid.

Enig voorbehoud bij de hoopvolle intenties van Verhofstadt II op het vlak van ontwikkelingssamenwerking en andersglobalisme is dus op zijn plaats. Eerst zien, en dan geloven. De tijd zal uitwijzen of deze paarse regering het voortouw durft nemen in de strijd voor een rechtvaardige en stabiele wereld. Het moment om daden te stellen is aangebroken, het moment om brieven te schrijven al een tijdje voorbij.

Bio:

Vera Dua is Voorzitter van GROEN! en Vlaams Parlements lid.

Van 1999 tot eind mei 2003 was zij Vlaams minister voor Leefmilieu en Landbouw.

Wouter De Vriendt (°1977), medewerker Cel Politiek Veldwerk van Groen!. Actief binnen Groen! Oostende en de andersglobaliseringsbeweging. Verrichtte wetenschappelijk onderzoek rond globalisering (VUB) en is lid van de Wetenschappelijke Raad van ATTAC-Vlaanderen.